

צ ב י ה ו י מ ן ז " ל

בן נטליה ויוסף

נולד: כ"ג שבט תרס"ח - 26.1.1908
נפטר: ב' תשרי תשנ"ב - 10.9.1991

נולד לפני כ-83 שנה בשוויץ, אך עוד בהיותו רך בשנים עברה משפחתו לברלין, גרמניה. שם גדל ולמד והשלים את השכלתו. הצטרף לשורות "תנועת הנוער הסוציאליסטי", עבד בבנק (לפי השכלתו בכלכלה), ועם עלייתו של היטלר לשלטון, החליט לעלות ארצה. לשם כך עבר לתנועת "החלוץ" ויצאה מטעמה להכשרה בעיר שטיין.

בקיץ 1936 הגיע לארץ ולקיבוץ גשר שחבריו היו עסוקים בבניית "דלהמיה" - היא אשדות יעקב ובתהליכי העברה לקיבוץ החדש, תוך כדי שמירה על גשר. הוא נשא לאשה את רחל בת למשפחת לייבוויץ הגדולה. יחד עמה בנה את ביתם המשותף לארבע בנותיהם.

בשנות מלחמת העולם השנייה היה מגוייס שנתיים וחצי כנוטר ב"משמר החופים". מבוסס בחולות חופי צפון הארץ, נושם ואוכל הרבה חול כשהוא עומד על משמרתו, צופה מערבה וצפונה, כדי להזהיר מפני פלישת כוחות האוייב - "מדינות הציר"... אחר כך הוא חוזר הביתה ולענף הבנות.

במלחמת השחרור נשאר עם כל הלוחמים - המגינים על אשדות, בעוד רחל ושתי הבנות (שנולדו עד אז), מפונות מערבה - ליגור וחיפה יחד עם שאר הנשים והילדים. אחר כך מגיעים ימי הפילוג, ומתוך דיווחיו של צבי בעלון הקיבוץ, אפשר ללמוד על הקשיים הרבים שהיו מנת חלקו באותם ימים קשים, עד החלוקה הסופית... שנים רבות עבד במחסן החלקים ב"צמח", בזיקנות ובמסירות עד שהוקם סוף-סוף בית-החרושת "לוג", לרווחת וותיקי הקיבוץ וצבי שהיה מראשוני העובדים בו.

צ ב י - שהיה חבר בקיבוצנו יותר מ-55 שנים - וכמה מעט הכרנו אותו? חבר שהכרנו רק מבחוץ. איש עם חוש-הומור שנון וחרוף, המחפה על סגירותו, על קשיו ועל קשיותו. ידענו שהתייתם בגיל צעיר מאמו, אך חוץ מזה, לא היה מוכן לספר לאף אחד מה עבר עליו. גם כשהבטחתי לו שהראיון ישמר ויגנז בארכיון ולא יפוטם בעלון הקיבוץ, סרב ואמר: "עברתי דברים קשים ואיומים בחו"ל וכבר אז נשבעתי ונדרתי לעצמי, שאני לא מדבר ולא אספר על זה. אינני רוצה לזכור ולהזכר בכל מה שעבר, הכל יירד איתי לקבר!!".

רק מלים ספורות, משפטים קצרים - שהתיר לעצמו לספר לכרמית - נכדתו, כאשר היתה בכתה ז' וראיינה אותו, כדי ללמוד על שורשי המשפחה: "היינו משפחה אדוקה שקיימה את כל המצוות... אני זוכר את עלייתו של היטלר לשלטון, ושיבתי במחנה-ריכוז שלושה שבועות... אלבוס בולים גדול ופמוטים הבאתי אתי מהבית בגרמניה - לכאן".

המשך בעמוד הבא

צ ב י - האיש הקשוח, כמו שרובינו ראה אותו, ידע גם להיות שכן טוב ומטיב. זלדה עודד תבל"א שהיתה שכנתו במשך 30 שנה מספרת - כמה צר היה לה, לעזוב את הבית והשכנים הנהדרים, צבי ורחל ז"ל, כמה באו לעזרתה בזמנים הקשים שלאחר מות יוסף - בעלה.

צ ב י - האיש הקשה, שאינו מוכן לוותר, ואינו מוכן להתפשר, אפילו בענייני יום-יום, כמו: האם לעבור לדירה נוחה יותר בקומת הקרקע, או לא? ויתר על הדבר החשוב ביותר. הוא ויתר על חייו - בדיוק ברגע שרחל חלתה ונפטרה. כי צבי לא היה מוכן להתפשר על חיים בלעדית. עוד לא עברו 50 יום מאז נפטרה רחל, והוא מהר ללכת בעקבותיה, להיות שוב בקרבתה.

שמענו פעם וקראנו בספרים על מקרים דומים, אבל זו הפעם הראשונה שנפגשנו מקרוב באהבה כזו - אהבתו המיוחדת של צבי לרחל אשתו.

בראש-השנה, יושב בורא העולם בבית-דין של מעלה, שוקל במאזניים את מעשינו, מקשיב לתפילותינו ומחליט לבסוף: מי לחיים ומי למוות.

... ואתה, צבי, הגד, ספר את האמת, מה אמרת לו, ליושב במרומים? או אולי ספרת לו איזו אימרה שנונה במבטא היקי שלך? איך זה שכל-כך מהר, בלי הכנות, בלי יותר מדי "בית-אחדות" או ביה"ח "פוריה", בלי יסורים רבים - פתח לך את השער וקיבל אותך בלי תורף?

לא, אין שום סיכוי שנדע זאת או נבין אי-פעם!

נותר רק לומר לך: לך לך לשלום, צבי, אל המנוחה והנחלה אליהם שאפת, ואל רחל - האשה אשר אליה התגעגעת ואותה אהבת.

לכל המשפחה נאמר - ובזאת תנוחמו, צבי הגיע למחוז חפצו, במהירות וללא סבל.

עמליה דיין

יום הקבורה, ג' תשרי תשנ"ב